

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

2006 йил, 13 НОЯБРЬ, ДУШАНБА

**XXI АСР
САДОСИ**
БАРЧА МАНБАЛАРДАН ОЛИНГАН
СЎНГГИ ХАБАРЛАР

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Қарши шаҳар ҳокимлигида «Республика Президенти ва ҳукуматининг кам таъминланган оилаларни ижтимоий муҳофаза қилиш борасидаги Фармон ва қарорларининг маҳаллаларда бажарилиши юзасидан Ўзбекистон ХДП вилоят кенгаши томонидан олиб борилаётган мониторинг: натижа, ижобий ишлар ва муаммолар» мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди.

● Фарғона шаҳрида «Янги авлод — 2006» республика болалар ижодиёти фестивалининг минтақавий босқичи якунланди. «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жамғармаси, Халқ таълими вазирлиги ҳамда «Камолот» ЁИХ Марказий Кенгаши ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур фестивалда Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятларидан 640 нафар ёш иқтидор соҳиблари иштирок этди.

● «Камолот» ЁИХ Тошкент вилояти туман, шаҳар Кенгаши, ҳаракатнинг Тошкент Давлат аграр университети, Тошкент вилоят Давлат педагогика институти бошланғич ташкилоти етакчилари, Сардорлар Кенгаши раислари ҳамда «Камолот» фаоллари иштирокида «Ҳаракатнинг Низом ва Дастурига қўшимча ўзгаришларни киртиш таҳлили» мавзуси бўйича давра суҳбати бўлиб ўтди.

● Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида Ўзбекистон халқ ёзувчиси Иброҳим Раҳим таваллуднинг 90 йиллигига бағишланган хотира кечаси ўтказилди.

● Пишиқ гишт ишлаб чиқараётган Андижон вилоятида жойлашган «Гишт» фирмасининг кўрсаткичлари Европа Тикланиш ва тараққиёт банки вакилларининг эътиборини ўзига тортди. Натижада банк томонидан ажратилган 170 минг долларлик имтиёзли кредит ҳисобига корхона Хитойдан замонавий линия сотиб олди ва эндиликда бу ерда аввалгидан 30 баравар кўп — бир сменада 55 минг дона юкори сифатли гиштлар ишлаб чиқарилмоқда.

● Ўзбекистонда Жаҳон Тараққиёт ва тикланиш банки иштирокида амалга оширилаётган «Қишлоқ хўжалиги корхоналарини қўллаб-қувватлаш» лойиҳаси доирасида жорий йилда 11,7 миллион доллар миқдоридаги маблағ ўзлаштирилиши режалаштирилди.

● Фурқат туманидаги «Ишонч» акциядорлик жамияти томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга ички ва ташқи бозорда талаб катта. Замонавий технологияларнинг қўлланилиши ҳисобига бу ерда 10 турдаги сифатли йиғирилган ип ишлаб чиқарилади ва ушбу маҳсулот Россия, Туркия, Жанубий Корея ҳамда Португалияга экспорт қилинади. Жорий йилнинг ўтган тўққиз ойи давомида корхонанинг 1 миллион 89 минг АҚШ доллари қийматидаги маҳсулоти хорижга экспорт қилинди.

ЖАҲОНДА

● БМТ Хавфсизлик Кенгаши ядровий, кимёвий ва биологик қуроқлар, шунингдек, баллистик ракетага таъсир қилувчи фойдаланиладиган моддалар рўйхатини тасдиқлаб, айнан шу моддаларни Шимолий Кореяга экспорт қилишни тақиқлади.

● АҚШ Конгрессининг юқори ва куйи палатасига ўтказилган сайловларда ҳар иккала палатада демократлар кўп ўринни эгаллади. Шу тариқа демократик партия 1994 йилдан бери биринчи бор Вакиллар палатасида, 2002 йилдан буён эса Сенатда устуликка эришди. Эндиликда республикачи бўлган мамлакатнинг амалдаги президенти Жорж Буш икки йил мобайнида ўз рақиблилардан ташкил топган конгресс билан иш юритишига тўғри келади.

● Кеча Жанубий Осетияда президент сайловлари ва мамлакат мустақиллигига бағишлаб иккинчи бор ўтказилган референдум бўлиб ўтди. Уларда 50 фоиздан ортиқ сайловчилар овоз берганига ҳақиқий ҳисоблашни таъкидлаш жоиз. Ўтказилган Президент сайлови ва референдумни Грузия ноқонуний деб ҳисоблаган бўлса, Европа Иттифоқи ва НАТО ҳам уларни тан олмади.

● Буюк Британияда барча урушларда ҳалок бўлганларнинг хотирасини ёдга олиш куни бўлиб ўтди.

● Аргентина прокуратураси Эроннинг собиқ президенти Али Акбар Ҳошимий Рафсанжонийни қамоққа олиш учун халқаро ордери имзолади. Рафсанжоний ва унинг ўша пайтдаги саккиз нафар юқори мансабли ходимлари 1994 йилда Буэнос Айресда яҳудийлар маданият марказида террорчилик ҳаракатини амалга оширганликда гумон қилинмоқда.

● Кеча Ироқда жангариларнинг хуружлари оқибатида 50 дан ортиқ киши ҳаётдан кўз юмди. Чунончи, эрталаб Бағдоддаги полиция маркази ёнида иккита камикадзенинги ўзини портлатиб юбориши 35 кишининг ҳаётига зомин бўлган бўлса, марказий кўчаларнинг бирига қўйилган минанинг портлаши ҳам бир неча кишининг ҳаётдан кўз юмишига олиб келди.

ОБ-ҲАВО МАЪЛУМОТИ

Гидрометеорология хизмати марказининг хабар беришича, 14 ноябрь куни Тошкентда ҳаво ўзгаришга тўради, ёғингарчилик бўлмайди. Шарқдан секундида 3-8 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 3-5, кундузи 15-17 даража иссиқ бўлади.

ПОЙТАХТНИНГ Бир кунни Янгиликлар, воқеалар

Касба сатрларда

● **БУГУН** шаҳримиздаги 30-мехрибонлик уйда куз фаслида туғилган тарбияланувчилар ҳамда тарбиячилар иштирокида «Камолот» ЁИХ Ҳамза туман бўлими Кенгаши ташаббуси билан «Туғилган куннинг муборак» мавзусида ўтказилган хайрия тадбири Хомийлар ва шифокорлар йилига бағишланди.

● **ЯАККАСАРОЙ** туман ҳокимлигида туман «Оила» маркази, «Камолот» ЁИХ Яққасарой туман бўлими Кенгаши «Маҳалла умидлари» маркази, Маънавият тарғибот маркази, «Соғлом авлод учун» жамғармасининг туман бўлими хамкорликларида уюштирилган семинарда миллий ғоя тарғиботи ҳамда маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари хусусида атрофлича фикр юритилди.

● **УЧТЕПА** туманидаги «Катта Қайи» маҳалласида «Камолот» ЁИХ туман бўлими Кенгаши ташаббуси билан ўтказилган «Ҳазон йиғиш» акциясида «Камолот» фаоллари, ёшлар иштирок эттишти.

● **ҲАМЗА** туманидаги Тошкент авиасозлик касб-хунара коллежида талабалар, ўқитувчилар иштирокида Хомийлар ва шифокорлар йилига бағишлаб «Грипп хасталиги кўпайишининг олдини олиш, ёшлар орасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш» мавзусида ўтказилган давра суҳбати Ҳамза туман ҳокимлиги, туман ҳудудий тиббиёт бирлашмаси хамкорликларида уюштирилди.

● **МИРЗО** Улугбек туманида «Камолот» ЁИХ туман бўлими Кенгаши ташаббуси билан уюштирилган экологик ҳашарда сардорлар, етакчилар иштирок эттишти.

● **БЕКТЕМИР** туманидаги «БК INTRANS» корхонасида «Назокатли аёллар» нодавлат нотижорат ташкилоти ҳамда туман хотин-қизлар кўмитаси хамкорлигида «Назокатли аёл оламини безар» мавзусида маънавий-маърифий тадбир уюштирилди.

● **УЧТЕПА** туманидаги «Шофайз қулоқ» маҳалласида ёшлар иштирокида экологик ҳашар ўтказилди.

● **МИРЗО** Улугбек туманидаги маҳаллаларда туман хотин-қизлар кўмитаси, туман ҳудудий тиббиёт бирлашмаси хамкорликларида аҳоли, ёшлар, хотин-қизлар, вояга етмаган ўсмирлар иштирокида Хомийлар ва шифокорлар йили муносабати билан ўтказилган давра суҳбатлари «Соғлом оилани шакллантириш — келажагимиз гарови» деб номланди.

● **СЕРГЕЛИ** туманидаги ўрта махсус, касб-хунара таълими муассасаларида, мактабларда, маҳаллаларда туман ҳокимлиги ташаббуси билан ободонлаштириш ишлари ташкил этилди.

● **МИРБОД** туманидаги 175, 214, 328-мактабларда «Камолот» ЁИХ туман бўлими Кенгаши ташаббуси билан «Мен спортни танладим» мавзусида ташкил этилган тадбирда «Камолот» фаоллари, ёшлар иштирок эттишти.

● **ШАХРИМИЗДА** шифокорлар иштирокида уюштирилган анжуман буюкмиё ва эндокардиологиянинг долзарб муаммоларига бағишланди.

● **ТОШКЕНТ** юридик коллежида Бутунжаҳон ёшлар куни муносабати билан ўқувчилар иштирокида ўтказилган фестивал «Биз — тинчлик тарафдоримиз» деб номланди.

● **ЎЗСТАНДАРТ** агентлигида уюштирилган семинар Бутунжаҳон сифат кунига бағишланди.

Ўз мухбирларимиз
хабарларидан.

Ҳашар — элга ярашар

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

ХАЛҚИМИЗ ҚАДРИЯТЛАРИНИНГ НЕГИЗИ УЗОҚ АСРЛАРГА БОРИБ ТАҚАЛАДИ. ШУ МАЪНОДА ЭЛ-УЛУС БИРДАМЛИГИНИНГ ЎЗАРО НАМУНАСИ ҲИСОБЛАНМИШ ҲАШАР ҲАҚИДА ҲАР ҚАНЧА ТЎЛҚИНЛАНИБ ГАПИРСАК АРЗЙИДИ.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги ташаббуси билан кишики мавсум олдида бир ой мобайнида ташкил этилган ҳашарларда шаҳримизнинг боғ ва хиёбонлари, кенг ва раво кўчалари тозаланди, ободонлаштириш ишлари олиб борилиб, кўчалар экилди.

Албатта ҳашар кўпнинг иши. Ватан равнақи, эл-юрт саранжом-саришталиги учун ҳисса қўиш ниятида бўлган ҳар бир юрдошимиз бу тадбирда ўз улушмини қўйсам, дейди. Шу нуқтаи назардан ўтган шанба, якшанба кунлари ўтказилган ҳашар мобайнида Тошкент шаҳар ҳокимлигининг бир қатор масъул ходимлари, Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Тошкент шаҳар Оқсоқоллар Кенгаши ва «Маҳалла» хайрия жамғармаси Маънавият тарғибот марказининг шаҳар бўлими, инвестиция бошқармаларининг қўллаб-қувватловчи ходимлари пойтахтимизнинг Керамика боғи, А.Пушкин номли хиёбон, «Мовий гўмбазлар» хиёбони, Ўзбекистон ҳамда Ша-

роф Рашидов шохўчалари кесишган чорраҳаларда ободонлаштириш, пиёдалар ҳаракатланганига мўлжалланган йўлчаларни ҳазонлардан тозалаш ва ортиқча шохларни буташ ишларини олиб боришди.

Шаҳримизнинг Амир Темур хиёбони наинки пойтахт аҳолиси, шунинг баробарида мамлакатимизнинг чекка ҳудудларидан, хориждан келувчи меҳмонларнинг эътиборли, эъзозли қадамжосига айланиб қолган. Буюк Соҳибқирон номи билан аталувчи хиёбонда ҳашар кунлари Тошкент шаҳар ҳокимлигининг Савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш департаменти ходимлари

жонбозлик кўрсатишди. Айниқса Дилфуза Қўшматова, Ҳасан Илёсов, Умида Мирбобоева сингари ходимларнинг ташаббуси, ғайрати ва шижоати туфайли дарахт тағлари юмшатилиб, ҳазонлардан тозалаш ишлари беками кўст равишда олиб борилди.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси ИИБ Академиясида ички ишлар идораларига мутахассислар тайёрлашни такомиллаштириш мақсадида Сержантлар тайёрлаш бўйича Олий курс ташкил этилган. Кўни кеча бу ерда навбатдаги сержантлар гуруҳининг битирув маросими бўлиб ўтди. Бу йил курсни 600 га яқин сержант тамомлади.

Олий курсда соғлом маънавий мухитни шакллантириш, курсантларнинг турмуш шароитини яхшилаш, маънавий-маърифий ишларни қучайтириш, жисмоний тарбия ва спорт билан мунтазам шугулланишга жалб этиш, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш борасида бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Бундан ташқари, ҳар бир хизмат фаолияти йўналиши бўйича махсус жиҳозлар билан таъминланган ва замонавий техник воситалар ўрнатилган 9 та методик хона таълим-тар-

бия ишларини яхшилашга хизмат қилмоқда. Шунингдек, бу ерда лингафон хона, фотолаборатория, крим-

лаборатория, педагогик маҳоратни ошириш, компьютер хоналари ҳамда кутубхона курсантлар ихтиёрида.

СУРАТЛАРДА: битирув маросимидан лавҳалар. Мухаммад Амин (ЎзА) олган суратлар

ШИФОКОРЛАР БАЙРАМИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ТИББИЁТ ХОДИМЛАРИ КУНИНИ БЕЛГИЛАШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНИГА МУВОФИҚ ЮРТИМИЗДА БУ ЙИЛДАН ЭЪТИБОРАН НОЯБРЬ ОЙИНИНГ ИККИНЧИ ЯҚШАНБАСИ ШИФОКОРЛАРНИНГ КАСБ БАЙРАМИ СИФАТИДА НИШОНЛАНАДИ. АЙНИ КУНЛАРДА ИЛК БОР НИШОНЛАНАЁТГАН УШБУ БАЙРАМ МУНОСАБАТИ БИЛАН МАМЛАКАТИМИЗНИНГ БАРЧА ҲУДУДЛАРИДА ТУРЛИ ТАДБИРЛАР БЎЛИБ ЎТДИ.

Тошкент Врачлар малакасини ошириш институтида бўлиб ўтган тадбирда соҳа ходимлари, фахрий шифокорлар, олимлар, кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди. Уни Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлиги Ф.Назиров бошқарди.

Давлатимиз раҳбари Ислам Каримовнинг ташаббуси билан Тиббиёт ходимлари кунининг белгиланиши тиббиёт ходимлари ҳаётида унутилмас воқеа бўлгани алоҳида таъкидланди. Мамлакатимиз соғлиқни сақлаш тизимини ислох қилиш, «Хомийлар ва шифокорлар йили» дастурулари ҳаётга изчил таътиб этилмоқда. Қўллаб-тубиёт муассасалари тубдан таъмирланиб,

янгилири қурилмоқда. Тиббиёт ходимларининг иш ҳақлари тобора ошмоқда. Бундай эътибор халқимиз саломатлигини муҳофаза қилишда, тиббий хизмат сифати ва аҳолининг тиббий маданиятини янада юксалтиришда, тиббиёт ходимлари учун муносиб меҳнат шароити яратишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Тизимда олиб борилаётган ислохотлар жараёнида, айниқса, қишлоқ жойларда тиббий хизмат сифатини янада юксалтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Мамлакатимизда икки минг саккиз юздан зиёд қишлоқ врачлик пункти ишлаб турибди. Уларнинг моддий техника базасини мустаҳкамлаш, замонавий жиҳозлар ва тиббий асбоб-ускуналар билан таъминлаш, шифокорларнинг малака ва маҳоратини юксалтириш доимий эътиборда.

Байрам арафасида ўтган танловда Қорақалпоғистон Республикаси Чимбой тумани марказий шифохонаси туғуруқ бўлими дояси Жумабека Алламбергенова «Йилнинг энг фаол ҳамшираси» деб топилди.

— Мамлакатимиз тиббиёт тизимида олиб борилаётган ислохотлар бизнинг туманимизда ҳам ўз ифодасини топмоқда, — дейди Ж.Алламбергенова. — Яқинда шифохонамиз капитал реконструкция қилинди. Давлат, жамоат ташкилотлари билан ҳамкорлик-

да она ва бола саломатлигининг аҳамиятини кенг тарғиб этишга алоҳида эътибор қаратяпмиз. Ана шундай сый-ҳаракатлар самарасида сўнгги уч йилда туманимизда оналар ўлими деярли қайд этилмади. Мамлакатимизда тиббиёт ходимлари кунининг белгиланиши ва байрам сифатида нишонланиши ҳамкасбларимизнинг шарафли, айни пайтда масъулиятли меҳнатига берилаётган юксак эътиборнинг амалий ифодасидир.

Қашқадарё вилоятининг Ғузор туманидаги Омонота қишлоқ врачлик пункти «Йилнинг энг фаол бирлашми тиббиёт муассасаси» деб топилди.

Фарғона вилояти Бешарик тумани болалар поликлиникаси педиатри Саодат Олимова «Йилнинг энг фаол шифокори», Жиззах вилояти руҳий касалликлар шифохонаси «Йилнинг энг фаол тиббиёт муассасаси», Республика қарантин ва ўта хавфли юқумли касалликлар муҳофазаси маркази «Йилнинг энг фаол санитария-эпидемиология муассасаси» номинациялари бўйича совринларни қўлга киритди.

Тантанали маросим байрам концерти билан якунланди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари С.Иномова, Р.Қосимов иштирок этди.

Б.ХИДИРОВА,
ЎзА мухбири

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

(Давоми. Боши 1-бетда)

Бундан ташқари, Иқтисодиёт бош бошқармаси, Статистика бошқармаси, Ягона буюртмачи хизмати инжиниринг компаниясининг бир гуруҳ ходимлари ва бошқа бир қатор ташкилотлар вакиллари Сайилгоҳ, Мустафо Камол ота Турк, Туроб Тула, Абай, Фуркат каби шахримизнинг марказий кўчаларида, Уй-жойларни ҳисобга олиш ва тақсимлаш бошқармаси, Шахсий уй-жойларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш бошқармасининг

вакиллари эса Навоий, Амир Темур ва Шароф Рашидов кўчаларидаги ҳашар юмушларида иштирок этишди. Биз фурсатдан фойдаланиб шаҳар Маънавият тарғибот бўлими ходимларининг иш фаолияти билан яқиндан танишишга ҳаракат қилдик.

— Ҳашарда иштирок этиш мамлакатимизда яшаётган ҳар бир фуқаронинг маънавий бурчи деб ўйлайман, — дейди Маънавият-тарғибот бўлими ходими Муқаддасхон Раззоқова. — Негаки, ҳашар синга-

ри миллий удумларимизнинг кадрият сифатида юксалиб бораётгани миллиятнинг ўзини англаётганидан, ўзаро жипслик туйғуларининг янада юксалаётганлигидан далолат беради. Қолаверса, бу ҳаракат ён-атрофимизнинг янада гуллаб-яшнашига, фарзандларимизнинг соғлом турмуш кечиришига ўзига хос ҳисса эканлиги билан эътиборлидир.

ҲУМОЮН АЛИЕВ
СУРАТЛАРДА: шахримизнинг бог, хиёбон ва кўчаларида бўлиб ўтган ҳашарлардан лавҳалар.

Наталья Семёнова олган суратлар

ЯКИНДА ХИНДИСТОНДАГИ МУСУЛМОН ЖАМОАТЧИЛИГИ УЧУН МЎЛЖАЛЛАНГАН ЕТАКЧИ НАШРЛАРДАН БИРИ — «These Days» ГАЗЕТАСИ САҲИФАЛАРИДА «ЎЗБЕКИСТОН: ТАЛАНГАН ЙЎЛДАН ИШОНЧ БИЛАН ҲАРАКАТ» САРЛАВҲАЛИ МАҚОЛА ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ.

ЎЗ ЙЎЛИДА ИШОНЧ БИЛАН ҲАРАКАТЛАНАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОН

Унда муштараклик йилларида юртимизнинг сиёсий ва иқтисодий-иқтисодий ҳаётида қўлга киритилган ютуқлар тўғрисида сўз боради. Жумладан, Президент Ислам Каримов томонидан тақлиф этилган ва ишловларни амалга оширишда муҳим аҳамият касб этаётган бозор иқтисодиётига ўтишнинг беш тамойилига алоҳида эътибор қаратилади.

Мақоладан, шунингдек, давлат бошқаруви, қонунчилик, суд-ҳуқуқ соҳасида амалга оширилаётган ўзгаришлар тўғрисидаги ахборотлар ҳам ўрин олган. Ўзбекистоннинг ички ва ташқи сиёсатидаги устувор йўналишлар, юртимизнинг нуфузли халқаро ташкилотлардаги фаолияти ҳам атрафлича ёритилган.

— Жаҳон ҳамжамияти Ўзбекистон раҳбариятининг БМТ Хавфсизлик кенгаши ҳузурида терроризмга қарши кураш бўйича халқаро марказ ташкил этиш, Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш борасидаги ташаббусларини юксак баҳолади. Шу ўринда Ўзбекистон турли тақлифларни илгари суриш билан чекланмасдан, тараққийпарвар гояларни ҳаётга татбиқ этишда ҳам иштирок этмоқда, — дейилади мақолада.

Ўзбекистон-Ҳиндистон муносабатлари мавзусига тўхталиб наشر, жумладан, Президент Ислам Каримовнинг 2005 йил апрелида Ҳиндистонга буюрган давлат ташрифи ва Бош вазир Манмохан Сингхнинг 2006 йил апрелида Ўзбекистонга расмий ташриф билан келгани мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик ривожига жиддий туртки берганига эътибор қаратган.

«Жаҳон» АА
Дехли

БУГУНГИ КУНДА КИЧИК КОРХОНАЛАР ҲАМДА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА КАТТА АҲАМИЯТ БЕРИЛИБ, БУ СОҲАДАГИ ВАЗИФАЛАР ДАВЛАТ СИЁСАТИНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИДАН БИРИГА АЙЛАНДИ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ЎТГАН ЙИЛИ КЕТМА-КЕТ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН УШБУ ЙЎНАЛИШДАГИ ФАРМОН ВА ҚАРОРЛАРИ БУНИНГ ЁРҚИН ДАЛИЛИДИР.

Хусусан, Президентимизнинг 2005 йил 5 октябрдаги «Тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони ҳам асосий эътибор тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқий муҳофазасини мустаҳкамлашга, солиқ юқини камайтиришга, молиявий жавобгарликни эркинлаштиришга, шунингдек, тадбиркорлик субъектларини текширишни тубдан қисқартиришга қаратилганлиги эътиборга молик.

Ушбу Фармон ижросини таъминлаш мақсадида назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика кенгаши Шайхонтоҳур туман комиссияси негизидagi жамоатчилик кенгаши туманда фаолият юритаётган тадбиркор ва ишбилармонлар, маҳаллий давлат ҳокимияти, тегишли органлар ходимларини жалб этган ҳолда 2006 йил учун маълум чора-тадбирлар ва иш режаларини ишлаб чиққанди.

Қувонарлиси, Фармон ижроси иқтисодиётимиз асоси бўлган кичик ва хусусий бизнес ривожига, тадбир-

Фармон ва ижро

ТАДБИРКОРЛАРГА ҚУЛАЙ ШАРОИТ ЯРАТИЛМОҚДА

корлар сафининг ортиси, улар тайёрлаётган маҳсулотлар сифати ва кўрсатилётган хизмат турлари саломига ижобий таъсир кўрсатди. Рақамларга мурожаат этадиган бўлсак жорий йил бошидан буён, туман бўйича 6 ой давомида жами 235 та текширув режалаштирилган бўлиб, (бу кўрсаткич 2005 йилнинг мос даври давомида 411 тани ташкил этган) шундан амалда 332 та текширув ўтказилган ва бундан 102 таси режадан ташқари қисқа муддатли текширишлардир. Бундан кўриниб турибдики, 2005 йилга нисбатан жорий йилнинг 6 ойи давомида текширувлар сони 63 фоизга қисқартирилган. Туман солиқ инспекциясига мазкур муддатда Республика Кенгаши томонидан 97 та текширув режалаштирилган бўлиб (бу кўрсаткич 2005 йилнинг 6 ойи давомида 179 тани ташкил этган), аслида 198 та текширув ўтказилган ва бундан 102 таси режадан ташқари ҳамда қисқа муддатли текширувлардир.

Туманда фаолият юритаётган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларидан 3-чоракда мониторинг асосида 510 нафари устидан назорат қилувчи органлар томонидан мажмуавий текширув ёки режадан ташқари текширувлар ўтказилган.

Жамоатчилик кенгаши томонидан жойларда ўрнатилган «Ишонч қўтилари»га келиб тушган ариза, шикоят ҳамда маълумотлар кенгаш аъзолари

иштирокида ўрганилиб, расмийлаштирилмоқда. «Ишонч қўтилари»дан олинган мурожаатлар ўрганилиб, натижалари бўйича умумлаштирилган маълумотлар мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг ҳудудий комиссиясида муҳокама қилинмоқда. Ечимини туман жамоатчилик кенгашида топа олмаган мурожаатлар Тошкент шаҳар жамоатчилик кенгашига юборилиб, масалалар ижобий ҳал этилиши таъминланаётгани тадбиркорларнинг ишончини янада оширмоқда. Ишбилармонлар учун яратилган соғлом муҳит, шундай эркин тадбиркорлик қўзланган ойдin манзилларимизга олиб боришга тўла ишончи мумкин.

Туман комиссияси негизидagi жамоатчилик кенгаши томонидан тадбиркорлар ҳамда давлат органлари ходимлари иштирокида семинар-йиғилишлар уюштирилди. Уларда юқоридаги Фармонда кўзда тутилган қонун-қоидалар атрафлича, кенг муҳокама қилиниб, савол-жавоблар ва жонли мулоқотлар ўтказилди. Фармоннинг асосий йўналишлари бўйича фуқаролар, маҳаллий давлат ҳокимияти ва тегишли бошқарув органлари ходимлари билан биргаликда ўқув семинар машғулотларининг доимий равишда ўтказиб борилиши ҳам ташкиллаштирилган. Уларда тадбиркорлик субъектлари вакилларининг фаол иштироки таъминланмоқда.

Муҳаббат ҲАБИБУЛЛАЕВА

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ ХАЛҚАРО ХАВФСИЗЛИК ВА ҚУРОЛСИЗЛАНИШ МАСАЛАЛАРИ БИЛАН ШУҒУЛЛАНУВЧИ БИРИНЧИ ҚЎМИТАСИ МАРКАЗИЙ ОСИЁ МАМЛАКАТЛАРИ НОМИДАН ЎЗБЕКИСТОН ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТОМОНИДАН ТАҚДИМ ЭТИЛГАН «МАРКАЗИЙ ОСИЁНИ ЯДРО ҚУРОЛИДАН ХОЛИ ҲУДУДГА АЙЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ РЕЗОЛЮЦИЯНИНГ ЛОЙИХАСИНИ МАЪҚУЛЛАДИ.

Ҳужжатни қабул қилиш учун 128 та мамлакат розилик билдирди, учта мамлакат қарши чиқди, 36 та давлат бетараф қолди.

Резолюция лойиҳасини, жумладан Россия, Хитой, Озарбойжон, Арманистон, Беларусь, Украина, Молдова, Осиё, Африка ва Лотин Америкаси давлатларининг аксарият қисми ёқлаб чиқди.

Овоз бериш жараёни давомида БМТ аъзоларининг кўпчилиги Марказий Осиё ядро қуролидан холи ҳудуд-

РЕЗОЛЮЦИЯ ЛОЙИХАСИ МАЪҚУЛЛАНДИ

га айлантирилишини қўллаб-қувватлашни маълум қилди. Мазкур ҳудуд шимолий ярим шардаги илк ядро қуролидан холи ҳудуд бўлишини қайд этган ҳолда улар Марказий Осиё мамлакатлари бу орқали глобал миқёсдаги ядровий қуролсизланиш ва тарқатмаслик мақсадларига эришиш жараёнига муҳим ҳисса қўишини таъкидлади ва мазкур қадам дунёнинг бошқа мамлакатлари учун муҳим мисол бўлиб хизмат қилишига эътибор қаратди.

Қўмида томонидан қабул қилинган резолюция лойиҳаси тегишли маъруза доира-сида БМТ Бош Ассамблеяси томонидан тасдиқланиш учун тақдим этилди.

Эслаб ўтиш жоиз, Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш ташаббуси Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов томонидан 1993 йил 28 сентябр кунин БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида илгари сурилган эди.

Бу ҳақдаги ҳужжати ишлаб чиқиш жараёни тўққиз йил давом этди. Ўтган давр мобайнида минтақанинг беш-

та мамлақати ўртасида ҳамда «ядровий бешлик» — АКШ, Буюк Британия, Россия, Франция ва Хитой вакиллари билан қўллаб-қувватлаш ўтказилди. Шу ўринда мазкур жараёнга Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳам аввалбошдан бевосита жалб этилганини таъкидлаш даркор.

Узоқ давом этган музокара натижаси ўлароқ Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш тўғрисидаги шартнома ишлаб чиқилди ва жорий йил 8 сентябр кунин Қозоғистоннинг Семипалатинск шаҳрида минтақа давлатларининг ташқи сиёсат маҳкамалари раҳбарлари томонидан имзоланди.

Юқорида айтиб ўтилган резолюция лойиҳаси БМТ Бош Ассамблеясининг биринчи қўмитаси томонидан маъқуллангани жаҳон ҳамжамияти Марказий Осиёни ядро қуролидан холи ҳудудга айлантириш борасидаги сайё-ҳаракатларни қўллаб-қувватлаётганининг ана бир тасдиғи бўлганини таъкидлаш ўринли.

«Жаҳон» АА
Нью-Йорк

ЯПОНИЯ ХАБАРНОМАСИ ЎЗБЕКИСТОН ҲАҚИДА

«ФУКУОКА-ЎЗБЕКИСТОН» — ДЎСТЛИК ЖАМИЯТИ ТОМОНИДАН МАМЛАКАТИМИЗГА БАҒИШЛАНГАН МАХСУС ХАБАРНОМА ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ.

Ундан Ўзбекистон-Япония ҳамкорлиги, юртимиз тарихи, маданияти ва бугунги ҳаёти тўғрисида ҳикоя қилувчи қатор мақолалар жой олган. Хусусан, «Фукуока-Ўзбекистон» президенти Т.Фукуно дўстлик жамияти вакилларининг мамлакатимизга қилган сафари таассуротлари билан ўртоқлашиб, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Тошкент давлат педагогика университети ҳамда Тошкент давлат шарқшунослик институтидида ўтказилган учрашувлар тўғрисида маълумот берган.

«Фукуока-Ўзбекистон» дўстлик жамияти аъзоси Н.Кобаяшнинг мақоласида эса қуйидаги сўзларни учратиш мумкин. «Ўзбек халқининг меҳмондўстлиги, танглиги ва бағрикенглиги ҳақида кўп эшитганман. Бекобод шаҳридаги Япония фуқаролари дафн этилган қабристондаги озодлик, саранжом-сарийшаликни кўриб жуда тўқинландим, кўзларимга ёш қалқиди».

Хабарномадан, шунингдек, Самарқанд, Бухоро, Хивадаги тарихий обидалар, «Фукуока-Ўзбекистон» дўстлик жамияти делегацияси аъзолари томонидан ташкил этилган юртимиз тўғрисидаги фотоқўрама ҳақидаги маълумотлар ҳам ўрин олган.

АКМАЛЖОН КЎЧҚОРОВ,
«Жаҳон» АА муҳбири
Токио

Санъат

БАСТАКОРНИНГ ИЖОДИЙ КЕЧАСИ
КУНИ КЕЧА ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ САНЪАТ АРБОБИ, ПРОФЕССОР, ТАНИҚЛИ БАСТАКОР ҲАБИБУЛЛА РАХИМОВНИНГ ИЖОДИЙ КЕЧАСИ БЎЛИБ ЎТДИ.

Республикада хизмат кўрсатган хор жамоаси, Дони Зокиров номидаги халқ чолғу асбоблари оркестри, Ўзбекистон халқ артисти Муассар Раззоқова, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Насиба Сатторова, хушовоз хонанда Улмас Оллоберганов ва бир қанча таниқли хонандаларнинг мусиқали чиқишлари кечага ажойиб хуш кайфият бағишлади.

— Ҳабибулла Раҳимовнинг ҳар бир асариди, унинг жанри ёки мавзусидан қатъи назар, теран миллий оҳанг мавжуд, — дейди Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси раиси Рустам Абдуллаев. — Нозик дид, оҳанг танлови, услубий яхлитлик ва бадиий муштараклик бор. У биринчилардан бўлиб орган, арфа, торли ва зарбли чолғулар учун «Концерт фантазия»сини басталаган. Бастакорнинг мусиқий асарлари бир қанча хорижий мамлакатларда янграган. Айниқ-

са «Шодиёна» куйи франциялик таниқли органчи Эрве Дезарбр ижросида Франция саҳналарида ижро этилаётгани кўнунчилидир. У мусиқий-мариофий соҳадаги ишлари билан халқаро фестиваллар, концертлар, республика танловларини ташкил этишда ва уларнинг муваффақияти ўстишида жонбозлик кўрсатиб келмоқда.

МУСИҚА КОМПЕЖИДА ДАВРА СУҲБАТИ
КУНИ КЕЧА Ҳ.НИЁЗИЙ НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА МУСИҚА КОЛЛЕЖИДА «МУСИҚАГА ОШУҒА ДИЛЛАР» ДЭБ НОМЛАНГАН ДАВРА СУҲБАТИ БЎЛИБ ЎТДИ.

Кечада коллеж директори Б. Матёкубов сўзга чиқиб ўқув масканида амалга оширилаётган ишлар, ютуқлар, айрим муаммолар, шунингдек, иқтидор ўқувчиларнинг халқаро ва республика танловларда қатнашишини ташкиллаштириш борасидаги режалар, «Камолот» ЕНХ етакчиларининг бугунги кунда олиб бораётган ишлари ҳусусида батафсил тўхталиб ўтди.

Давра суҳбатида коллеж ўқитувчилари ва ўқувчилари ўзларининг фикр-мулоҳазалари билан иштирок этишди.

Гулчехра САТТОР ҚИЗИ

СИРЛИ ОЛАМ

Жаҳон ва маҳаллий ахборот воситалари хабарлари асосида тайёрланди

● Татаристон олимлари битумдан нефть ажратиб олиш усулини ишлаб чиқдилар. Республика ҳудудида ер остидаги битум захираси бир неча миллиард тонна деб ҳисобланмоқда. Канадада бу хом ашё кон усулида, Татаристонда эса қудуқлардан қазиб олинади. Экология нуқтаи назаридан шундай технология афзалроқдир.

● Осиё-Тинч океан минтақасидаги орол давлатларидаги об-ҳаво хизмати идоралари кичикроқ компьютер қурилмалари ва қабул қилиш антеннасидадан фойдаланиб, об-ҳаво қандай келишини, вайронагарчилик келтирувчи тўфонлар яқинлашиб келаётганини, авиация учун учуш шароити қандай бўлишини осонгина аниқлай оладилар. Австралия метеорология бюроси кўпи билан ўн минг доллар турадиган ана шундай қурилмани яратди. Осиё-Тинч океани минтақасидаги кичик мамлакатлар катта ва оғир қурилмалардан фойдалана олмайдилар. Энди улар тақлиф этилаётган қурилма ёрдамида Тинч океанининг гарбий қисми тепасида геостационар орбитада турган «Интелсат» алоқа йўлдоши орқали Мельбурндаги об-ҳаво миллий марказидан ўзларига зарур ахборотни оладиган бўдилар. Телемонитор экраниди йўлдош орқали суратга олинган ҳаво қатламларидаги жараённинг ривожланиш ҳамда компьютерлар ҳисоблаб аниқлаган об-ҳаво маълумотларининг чизмалари кўрсатилади.

● Вашингтонда Жон Хопкинс номли тиббиёт мактабида инсон нейронлари лабораторияда синтез қилиб олинди. Нейронларнинг бўлиши ва ўсиши текширувлардан ўтказилди. Шу пайтгача инсон ҳужайра бўлими организмдан ташқарида ўрганиш мумкин бўлмаганди. Қилинган янги кашфиёт инсон мияси биологик қимёсини ва генетикасини ўрганишга, касалланганда керак бўладиган дори-дармонларни қидириш, хатто лаборатория шароитларида «эктиёт қисмча»ларни ўстиришга имкон беради, деган умидлар билдирилмоқда.

● Экрани суяқ кристалларда ишловчи рангли чўнтак телевизорини Япониянинг «Эпсен» фирмаси француз бўлими ходимлари яратган бўлиб, у батареяларда ишлайди. Экраннинг катталиги диаметри бўйича 13 сантиметрга тенг бўлиб, станцияларни автоматик равишда олади. Тасвир 121 108 элиментдан (катта телевизорларда бу сон 480 мингга боради) ташкил топган бўлиб, яхши кўринади. Бу ҳақда «Сайнсиз эт эневир» хабар беради.

● Хом гиштни товуш (овоз) ёрдамида қуришиш мумкинлиги синаб кўрилди. «Ураниа» журналининг сонларидан бирида берилган хабарга кўра, Германиядаги Дисмар шаҳрининг техника мактабида яратилган мослама ёрдамида хом гиштин товуш ёрдамида қурилганлиги айтилади. Товуш тўқинлари ёрдамида гиштиннинг қавқаларига бўёқ, микро-организмлардан сакловчи қимёвий маҳсулотлар, елим ёки шунга ўхшаш зарур моддаларни қиритиб, қурилиш материални ўта пишиқлаш мумкин.

● Океан сувларида олтин борлиги бундан 120 йил илгари аниқланган эди. Дастлабки текширишларга асосланиб, олимлар океан ва денгиз сувларида 8 миллиард тонна қимматбаҳо маблаг бор деб тахмин қилишган эди. Ўтган асрнинг 20-йилларида Германия ана шундай сувлардан олтинни ажратиб олиш ишлари билан шуғулланганлиги маълум. Аммо сувлардан эриган олтинни ажратиб олиш конлардан олишадиган бир неча баробар қиммат тушишини кўрсатган эди. Шунинг учун бундай уринишлар тўхтаб қолди. Кимёгарлар саккиз йил мобайнида катта меҳнат эвазига текширишлар ўтказиб, илгариги ҳисоблар тўғри эканлигини амалда исботлашди. Дастлабки анализларда олтин миқдори саккиз баробар оқори қилиб кўрсатилганлиги аниқланди. Америкалик геолог олимлар яқинда ўтказган аниқ тажрибаларида, олтиннинг сувлардаги миқдори илгариги ҳисоблардагидан юзлаб баробар қимматини исботлаб беришди. Қузатувлар Атлантика океани ва Тинч океанининг Шимолий қисмида юз миллион тонна сув миқдорида бир грамм, Ўрта Ер денгизиди сал кўпроқ бўлиб, 33 миллион тонна сувда бир грамм қимматбаҳо металл мавжудлигини кўрсатди. Янги ҳисоблар дунё ва денгизлар сувиди ҳаммаси бўлиб 15 минг тоннага яқин олтин борлигини тасдиқлади.

● Америка наشريётларидан бири хушбўй китоблар чикара бошлади. Улар буй таратиб, наشر мазмунидан фарқ қилади. Масалан, денгизлар ҳақидаги китобдан туз ва сув ўтлари ҳиди келса, гулларга оид наشرлардан ясимин ва сирень буй таратади. Қадимий янги йил айёми ҳақидаги эртаклардан игна баргли дархат ва долчин хиди анқийди. Бу босма бўёқларига хушбўй моддаларни қўиш билан амалга оширилиб, хидлари ҳеч йўқолмайди. Китебхоналарга, айниқса болаларга бундай наشرлар жуда маъқул келиши ўз-ўзидан аён.

● Болгария билан Грециянинг бир гуруҳ олимлари самодда гайритабиий астрофизик жисм мавжуд эканлигини қайд этиб, водород тўқин узунлигидаги спектр маълумотлари асосида жисм компонентларининг радикал тезлиги сониясига 6 минг километрдан ошқилигини қайд этишди. Жисмининг ёруғлиги бир неча кунларда ўзгариб туриши ҳам аниқланди. Самодда қуёш массасидан 2 миллиард баробар оғир бўлган жисмининг ҳам мавжудлиги ҳақида америкалик олимлар хабар қилишди. У «қора тўйнуқ» бўлиши ҳам мумкин, деган фикрлар бор.

● Беркли ва Берлиндаги илмий ташкилотлар ходимлари 15 йил давомида ҳамкорликда ишлаб бактериодопсин оксиди тузилишини аниқлашга муваффақ бўдилар. «Галобактереум галобийум» бактерияси мембранасида мавжуд бўлган бактериодопсин нур тасирида ҳужайра мембраналаридан протонни оксиднинг тузилиши ўзгаришлари ҳисобига олиб ўта олиши ўрганиб чиқилди. Бунда нур энергиясини қимёвий энергияга айланишининг аниқланиши катта илмий аҳамиятга эга маълумотлардан ҳисобланади. Оксид тузилиши оқори аниқликка эга бўлган электрон криомикроскопия усули билан топилди.

Санъат

ЯКИНДА АБРОР ХИДОЯТОВ НОМИДАГИ ДРАМА ТЕАТРИДА «БОЛАЛИГИМ БОЛДАН ШИРИН» ДЕБ НОМЛАНГАН КАТТА ХАЙРИЯ КОНЦЕРТИ БЎЛИБ ЎТДИ. МАЗКУР КОНЦЕРТ, ФАТХОЗ НАЗАРОВ НОМИДАГИ 23-СОН БОЛАЛАР МУСИҚА МАКТАБИ ТОМОНИДАН ҲОМИЙЛАР ВА ШИФОКОРЛАР ЙИЛИГА БАҒИШЛАБ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ.

МУСИҚА МАКТАБИНИНГ ХАЙРИЯ КОНЦЕРТИ

— Ушбу тадбирни ўтказишдан асосий мақсадимиз, — дейди 23-сон болалар мусиқа мактаби директори Олимжон Муҳиддинов, мактабимизда тахсил олаётган ўқувчиларнинг иқтидорларини кенг оммага намойиш қилиш, шунинг баробарида келажакда порлок истеъдод эгалари бўлиши ёшларни рағбатлантириб боришдан иборатдир. Зеро, санъат эзгуликка бошловчи, яхшиликка ундовчи, инсон қалбига гўзал ҳис туйғуларни ошно этгучи оҳанрабодр. Одамзот куй ва қўшиқ сеҳридан ҳамиша сармаст бўлиб келган, руҳланган ва ором олган. Бизнинг асосий вазифамиз эса кишиларга ҳамиша бир олам завқ-шавқ улашиб келаятган истеъдодли, мусиқага меҳрини берган ёшларни жамлаб, уларга етарлича билим бериш ҳамда иқтидорларини намойиш қилишда ҳар томонлама қўллаб-қувватлашдан иборатдир.

Кечани халқимизга таниқли

бўлган «Ўзбегим» гуруҳи карнай-сурнай, нугора садолари билан очиб берди. Концерт дастурида мусиқа мактабининг ўзбек халқ чолғу асбоблари бўлими, фортепиано ва скрипка, эстрада хонандалиги, баян-аккордеон бўлими ўқувчиларининг чиқишлари бўлиб ўтди. Айниқса, Эстрада хонандаси Малика Фатхуллох-жаеванинг қўшиқлари томошабинларга бир олам завқ-шавқ бағишлади. Мусиқа мактаби қошида очилган «Настарин» гуруҳи ижросидаги қўшиқлар эса иштирокчиларнинг гўлдор оққишларига сазовор бўлди.

Шунингдек, 23-мусиқа мактабининг собик битирувчилари, «Умид юлдузлари» фестивали ва «Нихол» мукофотининг совриндорлари Дийёрбек Маҳкамов ва Дилноза Мирзахўжаеваларнинг дилрабо қўшиқлари концертнинг мазмунли ва янада жозибали ўтишини таъминлади.

Шуни алоҳида таъкидлаш

жоизки, шаҳар мусиқа мактаблари орасида ilk бор бундай катта концертни биринчилардан бўлиб, мазкур болалар мусиқа мактаби хайрли ишларни амалга ошириш мақсадида уюштирди. Умид қиламизки пойтахт-

миздаги бошқа мусиқа мактаблари ҳам шундай хайрия концертларини муҳлислар ҳуқуқига ҳавола қиладилар.

Гулчеҳра ДУРДИЕВА
СУРАТЛАРДА: концертдан
лавҳалар

ЎЗБЕКИСТОНЛИК
ЎҚУВЧИЛАР РУС ТИЛИ ВА
АДАБИЁТИ ҲАМДА ТАБИИЙ
ФАҲЛАР БЎЙИЧА
МОСКВАДА ЎТКАЗИЛАЁТГАН
ХАЛҚАРО ОЛИМПИАДАДА
ИШТИРОК ЭТМОҚДА.

БИЛИМЛИ
ҲОЛИБ
БЎЛАДИ

— Ўзбекистонлик ўқувчиларнинг икки гуруҳи Москва очиқ таълим институти томонидан ташкил этилган МДХ ва Болтиқ бўйи давлатлари мактабларининг 9-11-синф ўқувчилари ўртасида ўтказилаётган Олимпиаданинг якунловчи босқичида иштирок этишди, — деб таъкидлади «Росзарубежцентр»нинг Тошкентдаги ваколатхонаси раҳбари Татьяна Мишукоская. Тадбир 9 ноябрда якунланди.

Учинчи гуруҳ ўқувчилари эса, жорий йилнинг 5–12 ноябр кунлари таълим рус тилида олиб бориладиган мактаб ўқувчилари ўртасида А.С.Пушкин номидаги Давлат рус тили институтида ўтказилаётган бешинчи халқаро олимпиадада қатнашмоқда.

Мазкур олимпиадаларда Тошкент, Олмалик, Нукус, Самарқанд, Бухоро, Наманган ва Қарши шаҳар мактабларининг жами 22 нафар ўқувчиси ватанимиз шаънини ҳимоя қилишяпти.

— Ўзбекистонлик ўқувчиларнинг мазкур тадбирларда иштирок этишига Россия Федерациясининг Ўзбекистондаги элчихонаси яқиндан қўмақлашди, — дейди Т.Мишукоская. — Барча иштирокчилар Россия фан ва маданият марказида ўзбекистонлик энг яхши ўқитувчи ва муаллимлари раҳбарлигида махсус тренингдан ўтишди, — деди сўзининг пиروвардида.

«Туркистон-пресс»

ТЕМУР
ТУЗУКЛАРИ

ЖЕТА ВА ИЛЁСХОЖА
ПАШКАРИГА ШИКАСТ
ЕТКАЗИШ ҲАҚИДА
ҚИЛГАН
УН УЧИНЧИ
КЕНГАШИМ

(Давоми. Боши ўтган сонларда).

Биринчи навбатда Илёсхожанинг лашкарини зафарли фавжларимдан бири орқали бир жойга боғланган ҳолда ушлаб туришга қарор қилдим. Шу мақсадда амир Муайяд орлот, Учқора баҳодир, амир Мусо бошчилигида икки минг отлик аскаримни Илёсхожа рўбарўсидаги кўприк ёнига жойлаштирдим. Узим беш минг отлик билан Илёсхожа лашкари тепасидаги тоққа чиқиб ўрнашдим ва кечаси кўп жойга гулҳан ёқишни буюрдим. Жета сипоҳлари тоғдаги кўп гулҳанлар қаршиларидан, Пули сангин бошида турган лашкаримнинг кўпчилигини кўриб, қўрқувдан саросимага тушиб қолдилар. Уша тунни Илёсхожа қўшини «жангга ҳозирлан!» буйруғини қўйиб [бедорликда] ўтказди. Мен уни билан тоғ устида ухламай Тангри таоло даргоҳига илтижо қилиб, ундан ожиз муҳтож бандасига мадад беришини тилаш ва пайғамбаримиз Мухаммад саллоллоху алайҳи васаллам, унинг яқинлари ва саҳобаларига салават айтиш билан машғул бўлдим. Ярим уйку ва ярим уйғоқлик орасида қўлоғимга аллақимнинг: «Темурбек, фатху зафар сенга ёр бўлади!» деган овози эшитилди. Тонг отиб, ёруғ тушгач, намозни жамоат билан ўқидим. Шу пайт қарасам, Илёсхожа ўз амирлари билан отланиб, фавж-фавж бўлиб кетаётгидилар. Амирларим ва сипоҳийларим уларнинг кетидан қувиш қасдида мендан буйруқ беришини илтимос қилдилар. Мен ўйлаб туриб, уларни то мақсадлари маълум бўлгунча таъкиб этишни бир оз кечиктиришни маслаҳат кўрдим. [Тахминан] тўрт фарсанг ерга бориб тўхтаганларидан кейин, уларнинг мақсадларини тушундим. Ниятлари — бизни тоғдан тушириб, яланг ерга ханг қилиш экан.

[Бир неча кун илгари] мен шикаст етказган ҳировул амирлари ҳам [Илёсхожа] қошига қочиб борганди ва Илёсхожа уларни тоза қойиб берганди.

Шу пайт уларнинг режаларини билганимни ва тоғдан тушмаётганимни кўриб, орқаларига қайтишга ва менга ҳужум қилишга мажбур бўлдилар. Мен фавжларимни тоғ эстадида сафга тизиб, жангга киришни мўлжалладим. Жета лашкари тоғ эстадига етиб келиб, нима қилишини билмай ҳайрон турганда, баҳодирларимга ёв устига қалин ўқ ёғдиришни буюрдим. Душманнинг қўшини ярадор қилдилар. Кеч кириб қоронғу тушганда, [ғанимларим] қўлларидан бир нима келмаслигини кўришгач, тоғ этагини гир айлантриб жойлашдилар. Уша кеч лашкаримни тўрт фавжга ажратиб, ўзим бош бўлиб, тунда ғаним устига тўсатдан босқин қилиш фикрига келдим. Менинг бу кенгашим амирларимнинг ҳам дилига ўтиргач, тонгга яқин отландим ва тун панасида тўрт томондан ғаним устига ҳамла қилдим. Жета лашкари ўзини йиғиб, тартибга келтиргунча баҳодир йиғитларим уларни тўзатиб ташладилар. Чопқилиш пайтида ҳар икки томондан кўп одам ўлди. Жета лашкари «ал-фарор» — «ал-фарор», дея чекиндилар. Мен Илёсхожага етиб олиб, «Йўл бўлсин!» деб қичқирдим. Овозим Илёсхожанинг қўлоғига етгач, у ғазаб билан лашкарига дўқ-пўписа қилди ва аскарлари ортларига қайтдилар. Кун қўқайилгунча лашкарларимиз ўртасида жангу чопқин давом этди. Садок-қўдонларимиз бўшди. Ғаним лашкари чекина туриб, жанг қилдилар ва тўрт фарсанг узоқликдаги ўз қароргоҳларига йўлда тўқилиб-сочилиб, шикастахол, базур етиб олдилар. Мен ҳам тизгин тортиб, орқаларидан бошқа қувламидан ва ўша атрофда қўндим.

Жета лашкари урушда енгилганига икром бўлганидан кейин иккинчи бор жанг қилишга ботинолмади. Мен эса сипоҳим билан Илёсхожа қароргоҳини қўраб олдим. Сўнг вақти-вақти билан уларга ҳужум қилдим. Тинқаниш қуритдим. Охири чорасиз қолган Илёсхожа Ҳўсанд сувидан ўтиб кетди. Мен ҳам уларни таъкиб қилиб ўтирмасдан фатху зафар билан Мовароуннахрга қайтдим. [Шундан сўнг] салтанатимнинг мустақиллиги ва мустақамлиги борасида кенгашлар ўтказдим. Кенгашларим ўзини шавкатли, буюк амир деб ҳисоблаган ва бошқа амирлардан ўзини улғурқ биллаётган амирларни итоат эттириб, бўйсундиришга қаратилганди. Биринчи навбатда Мовароуннахрда салтанат байроғини кўтарган амир Қозогоннинг набираси Амир Ҳусайнни давлатимга шерик деб [элга] эшиттирдим ва у билан мурося мадора қилдим. Гарчи у ташқи кўринишдан менга дўстлик билдирса-да, аммо ичидан ҳаммаша ҳасад ва нифоқ мақомда турди. [Чуқки] ўзи Мовароуннахр салтанати тахтига ўтиришни оруз этарди. Унга ишончин йўқлиги тўғрисида уни жоҳа Шамсиддин [Кулол] мазорига бошлаб бориб, дўстлик изҳор қилиб қасам ичдим. У ҳам дўстликка ҳилоф бирон иш қилмаслик ҳақида аҳду паймон қилди.

[Амир Ҳусайн] шундан кейин яна уч бор Қурьонни мажидни қўлига олиб, дўстлик ботида оти ичди. [Лекин] аҳдида вафо қилмагани учун охири менинг [жазоиймга] гирифтор бўлди.

Амир Баён сулдуснинг ўғли амир Шайх Мухаммад ўзини улғу амир деб ҳисобларди. Унинг ҳам [қўнглини топиб], ўз томонимга оғдириб олдим ва етти қўнглига бошлиқ атаб, ўзимга мутеъ ва мулозим қилдим. Мазкур қўнглиларнинг амирларидан ҳар қайсисига вилоят инъом этдим.

Мендан ажралиб ўз улусига кетиб қолган Шер Бахром ҳали ҳам менга бўйсунини истасам эди. Уни ҳам ўзимга оғдириб олдим ва ҳузуримга қақиртирдим. У ўз улуси билан келиб, итоатда бўлаётганини билдирди. Шер Бахромни ўз мулозимим этиб, бир вилоятни унга тортиқ қилдим.

Амир Ҳусайн билан орамизда қариндошчилик бўлганлигидан унга турли муруват кўрсатиб, мурося мадора қилдим, лекин дўст бўлмади. Иш шу даражага бориб етдики, Балх ва Хисори Шодмон вилоятларини мендан тортиб олди. Мен [эсам] унинг синглиси ҳарамидан эканлигининг хотирини қилиб, Амир Ҳусайнни сиқува олмадим. У билан мурося мадора қилишга шунчалик интилдимики, ҳатто унинг амирлигига ҳам бу таъбир этиб, менга бўйсундилар. Лекин Амир Ҳусайн ҳамма вақт мени мағлуб этиш пайида бўлиб, фириб бериб келарди. Охири оқибат уни шамшир зарби билан мутеъ қилишга қарор бердим.

(Давоми бор).

- 1 Орлот - туркий қабилалардан бирининг номи.
- 2 «Ал-фарор» - Қурьонни қарим Аҳзоб сурасининг 16-оятига ишора. Оятда, хусусан, бундай дейилган: «[Эй Мухаммад] айтгин: Агар сизлар ўлиш ёки ўлдирилишдан қочсангизлар, бу қочиш сизларга [барибир] бирон фойда бермас...».
- 3 Амир Темур ва Амир Ҳусайн ўртасида 1365 йилгача муносабатлар ёмон бўлмаган. Лекин 1365 йили махшур «Лой жанги» давомидида Амир Ҳусайн ўз иттифоқчисини қўллаб-қувватламасдан, жанг майдонини ўзбошимчилик билан ташлаб қиқиб кетганда муносабатлар бутунлай бузилди.
- 4 Бу ерда Шамсуддин Кулол назарда тутилган.

Муносабат

ЭКОЛОГИК
МАДАНИЯТНИ
ОШИРИШ —
МУҲИМ ВАЗИФА

ИСТИҚЛОЛ ШАРОФАТИ БИЛАН
ФУҚАРОЛАРИМИЗНИНГ ДУНЁҚАРАШИ,
ТАФАҚҚУРИ, ҲУҚУҚИ ОНГИ ВА МАДАНИЯТИ
ЯНГИ БОСҚИЧГА КЎТАРИЛИШ, ШАКЛЛАНМОҚДА.
ИНСОНЛАР АТРОФДАГИ МУНОСАБАТЛАРГА
БЕФАРҚ ҚАРАШДЕК ЭСКИ ИЛЛАТДАН АСТА
СЕКИН ХАЛОС БЎЛИБ, ЮЗ БЕРАТГАН
ЎЗГАРИШЛАРГА ЎЗ ФИКР ВА
МУЛОҲАЗАЛАРИНИ БИЛДИРМОҚДАЛАР.
АЛБАТТА БУ ИЖОБИЙ ЖАРАЁН ҲИСОБЛанади.

Бизга маълумки, шахснинг онги ва маданиятини турли мезонларда ўлчаб, аниқлаш мумкин. Ушбу мезонлардан бирини кишиларнинг табиат неъматларига қандай муносабатда бўлиши ва ундан қай усулда фойдаланишида ҳам кўриш мумкин.

Хозирги кунда дунё ҳамжамияти учун энг глобал муаммолардан бири, бу — экологик ўзгаришлар ва талафотлардир. Ушбу келиб чиқаётган экологик муаммоларга ҳам инсоннинг ўзи сабабчи. Табиат неъматларининг талон-тарож қилиниши ва ундан оқилона фойдаланмаслик натижасида хозирги кунда ушбу масала долзарб муаммага айланмоқда.

Шундан кўриниб турибдики, жамиятимизнинг барча аъзоларининг юксак масъулиятларидан бири — табиатни авайлаб-асраш ва ундан оқилона фойдаланишдир. Келажакда фуқаролик жамиятини барпо этиш ва уни шакллантиришда кишиларнинг экологик онги ва маданияти ўзига хос ўринга эга.

Айнан фуқаролик жамиятини шакллантириш, аввало экологик жараёнлар билан боғлиқ муайян масалаларни ҳал қилишда давлат тузилмаларининг ролини қаматириш ва бу вазифаларни босқичма-босқич жамоат ташкилотларига ўтказишни кўзда тутати. Юрбошнинг таъкидланганларидек, «Фуқаролик жамиятининг энг асосий белгиси, бу — давлатнинг вазифа ва ваколатларини жамоат ташкилотларига босқичма-босқич ўтказиш орқали фуқароларнинг ижтимоий фаоллиги ва сиёсий маданиятини оширишдан иборат». Фуқароларнинг атроф-муҳитга бўлган онги ва маданиятини ошириш, уни асраб-авайлашдаги назоратини қўлайитиришда ўзини ўзи бошқариш органлари муҳим аҳамият касб этади.

Бугунги кунда миллий қонунчилигимизда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан 18 та йўналишда жамоатчилик назоратини амалга ошириш имкониятлари кўзда тутилган. Аммо, ҳозир зикр этилган жамоатчилик тизими ўзининг айна шу назорат қилиш имкониятларидан етарлича фойдаланмаяпти. Айтиш кераки, фуқароларнинг экологик маданияти даражаси уларнинг фуқаролик жамиятининг мазмун-моҳияти, ҳуқуқий асосларини билиши ва англаб етганлигига боғлиқ. Шу сабабли ҳар йили аҳолига фуқаролик жамиятининг мазмун-моҳиятини тушунириш ва уларнинг экологик онгини ошириш мақсадида турли хил давлат ва нодавлат ташкилотлар, олимлар томонидан илмий-амалий семинарлар, халқаро конференциялар ташкил этилмоқда ва илмий мақолалар чоп этилмоқда. Буларнинг барчаси фуқароларга атроф-муҳитнинг ўзгариши ва уни асраб-авайлашда ҳар бир инсоннинг ўз ўрни ва улуши борлигини тушуниришга қаратилган.

Халқимизда «Касални яхширасан, иситмаси ошкор этади», деган пурҳикмат мақол бор. Ушбу мақолдан кўриниб турибдики, пайдо бўлаётган экологик муаммоларни ҳал этиш ўрнига, ушбу муаммоларнинг келиб чиқишининг олдини олиш, мақсадга мувофиқдир. Инсон учун яратилган табиатни асраб-авайлаш, уни келажак авлодга етказиш ва соғлом муҳит остида баркамол авлодни шакллантиришга ҳар биримиз куч-қайратимиз билан ўз улушимизни қўшишимиз даркор.

Хулоса ўрнида айтиш кераки, фуқаролик жамиятини шакллантиришда кишиларнинг экологик онги ва маданиятини ошириш, уларнинг атроф-муҳитга бўлган муносабатини янада ижобий тарафга ўзгартириш олдимизда турган муҳим вазифалардан биридир.

Вафо ХАЙИТОВ,
Беҳзод МУСАЕВ,
Тошкент Давлат юридик институти талабалари

ШУКРОНАЛИК

Ҳамсоям Турдиали шундай бир тақдир қиритди.

— Кузги йиғим-терим тугади. Ҳозир даладагилар ҳам анча бўшаб қолди. Ҳар гал шаҳар кезавермай, бир сафар дала кезгин. Илгор фермер оғайним бор. Таништириб қўяман. Балки газетабоп мавзу чиқиб қолар. Мақола ёзиб келарсан.

Унинг қистови билан Тошкент вилаетининг Оққўрғон тумани томон йўл олдим. Машинамиз Қўйлиқдан ўтиб, Бектемирни ортада қолдириб дала йўлига чиқиб олди. Шаҳарни шаҳар десак, қишлоқ йўллари ҳам текис, кенг ва раволикда шаҳарникидан мутлақо қолшмас экан. Қўнанинг ҳар икки томонидаги пахтадан бўшаган майдонларда миришкорлар куз саховатидан фойдаланиб, ғанимат дамларда шудгорлаш

лаб шаҳарда юрдим. Ўшанда Турдиали дўстимиз билан танишиб, унинг уйда бир неча йил турганман. Қўйинчилик йиллар эди. Чор-ночор рўзгор тебратиб турган бир даврда отамиз, кейин онамиз оламдан ўтишди. Уларнинг маъракаларини ўтказиш учун қарз-хавола кўтардим. Хуллас мен сизга айтсам биродар Мустақиллик шарофати билан бағримизга шамол теғди. Фермерлик ҳаракати бошлангани билан ўз туғилиб ўсган жойим — қишлоғимга қайтдим. Олдинги беш гектарлик майдонда деҳқончилик бошладим. Бутун оиламиз билан меҳнат қилдик. Йиллик даромадимиз ёмон бўлмади. Ўзимизни анча тутиб олдик. Яна беш гектар қўшима ер олдим. Мусулмончилик аста-аста деганларидек йил сайин ер майдонларимиз кенгайиб борди. Эгасини тоғлар ер саховатини деҳқондан дариг тутмади.

ми, баъзилар ҳасаддан қуйиб-ёнсин. Буни дўстим қимни назарда тутиб айтди, лекин унинг «эгасини топ» қабиллиги гапи очиги менга анча таъсир қилди.

— Бу сафар сени қузатолмайман. Биласан, катта даргоҳнинг иши ўзига яраша қатта бўлади. Келиб тур, — деди у охирида менга қўл узатиб.

Чиндан ҳам дўстим хизмат пиллаояларидан тез кўтарилиб борди. Кўп ўтмай Тошкентга қайтиб катта бир идорани бошқарди. Дастлаб у билан онда-сонда қўришиб турдик. Шундай кезларда ҳам у иши зарурлиги, муҳим топшириқни бажарайтганлигини айтиб гапни қисқа қиларди.

Бир кун иш юзасидан атайлаб унинг ишонасига бориб олдиға қиролмай қайтдим. Мен келганимни билдиргани ҳузурига кирган қотиба

ГАП ЭГАСИНИ ТОПСИН

ЗИЙРАК БОБО ШАҲАР КЕЗАДИ

ишларини жадал олиб боришяпти. Поёни уфққа туташган майдонларда техникалар худди денгизда сузиб бораётган кемадек жавлон уради. — Алимкентга кириб келямиз, — Турдиалининг бу сўзидан серкак тортидим. Очиги бу жойларда бўлмаганимга ҳам анча йиллар ўтди. Ўшанда Алимкент дегани кичкинагина бир шаҳарча эди. Энди у кенгайиб кетди. Ёр-мой ишлаб чиқариш қорхонаси қаторидан яна бир нечта турли қорхоналар ўрин олибди.

Айни туш палласида манзилимизга етиб келдик. Биз истаган ховлига киришимиз билан кўзим тўғридаги бостирма тағида турган бир эмас, иккита янги машинага тушди. «Норгулгана йиғитча бизни қўтиб олиб, ичкарига бошлади.

— Шоакбар кўринмади, — сўради Турдиали айвон тўридан жой олгач.

— Даладалар, ҳозир қақираман. Йиғитча бир зумда уяли телефонини ишга солди. У томондан овоз келди чоғи, гапира кетди.

— Адаҳон, тез етиб келинг. Шаҳардан меҳмонлар келишди, — кейин бизга юзланди: — Ҳозир келяптилар.

Қўшаровли айвонда ўтириб, ховлини қузатаман. Гўлзор. Орқаси тоқзор. Барги қовжирган тоқ барглари орасидан орқа томон шундоқ кўриниб турибди. Шудгор. Поёни қатори теракзор. Озода ховли, кенг баҳайбат иморат шаҳардаги манаман деган ховли-жойлардан қолшмайди.

Эшик тағида машина овози эшитилди. Кўп ўтмай мезбон Шоакбар кириб келди. Қўчоқ очиб қўришдик. Бир пиёла чай устида Турдиали мени мезбон билан таништирди. Шоакбар очкичкани киши экан. Бир зумда сўхбатимиз қовуша кетди. Тушлиқдан сўнг мезбон бизни қишлоқ саёхатига тақдир этди.

— Далага, очиқ ҳавога олиб чикаман. Дам олиб қайтасизлар.

Розилик билдирдик.

— Мана шу ерлар бундан бир неча йиллар муқаддам жамоа ҳўжалигига қарашли эди. Ҳосилдорлик паст эди, ишда унум. Кўним йўқлиги сабабли кўнчилиқ шаҳарга иш қидириб кетарди. Очиги ҳўжалиқдан тоғдан даромад билан рўзгор тебратиш қийин бўлиб қолганди. Хусусан, мен ўзим ҳам оилага насиба излаб йил-

Ҳосилдорлик тобора ортиб, ўзимиз бойиб бордик. Шунинг эвазига уй-жой қурдик, қўша-қўша машина олдик. Олдин бутун бир қишлоғимизда ҳаммаси бўлиб 10-15 та оилада машина бўлган бўлса, ҳозир аҳолининг тенг яридан ортиғи янги машинага эга. Иморатларни айтмайисиз, шаҳарникидан қолшмайди. Ҳар йили қишлоқни ободонлаштириш ишига тоғдан даромадимиздан озми-кўпми ҳисса қўшамиз. Водопровод олиб келдик, газ келди, мактаб қурдик. Маҳалла маркази бунёд этилди. Қўчалар кенгайтирилиб, асфальтланди. Хуллас қишлоғимиз ангидан қад кўтарди. Бу ўзгаришлар, янги-янгилар, элимиз фаровонлигини кўриб Истиклол қўйи нега бунданда эртароқ бошланмади экан деб ўйлиниб кетаман, кейин шунисиға ҳам шўқ қиламан. Ҳар дастурхон теваарига ўтирганимда илоҳим юртимиз тинч, Мустақиллигимиз абадий бўлсин, деб дуо қиламан.

Шоакбар гапиряпти. Мен эса уни тинглаб туриб ўйланаман. Ҳа, Истиклол қўйи қалбларимизга иқлиқ бахш этди, елкамизга унинг иссиқ нурулари теғди. Энди биз доломом кўнларнинг қадрига етишимиз, унинг ҳар сонияси учун Оллоҳга минг бор шўқрона айтишимиз лозим.

ҚУШ ПАРВОЗИ

Азамат ёшлиқдаги дўстим. У билан бир магизни тенг бўлиб ердик. Иккалаимиз бир синфда ўқиб, улғайдик. Урта мактабни битиргач, у университетнинг тарих факультетига, мен филология факультетига ҳўжжатларимизни топширдик, омадимиз келиб кириш имтихонларидан муваффақиятли ўтиб, талаба бўлдик.

Олий ўқув юртини тугатгач, мен Тошкентда қолдим. Азамат вилоятлардан бирига ишга кетди. Бордини қидимиз ўзимизда. Қўришолмай қолган чоғларимизда ҳат орқали мулоқот қилиб турдик. Кейин бирдан алоқа ўзилди. Сўраб-суриштирсам дўстим вилоят ҳокимиятига ишга ўтибди. Уни табриқлагани бордим. Икки кун меҳмон бўлдим. Шунда унда қандайдир манманлик, мактанчоқлик қайфияти пайдо бўлганлигини ҳис этдим.

— Бу бошланиши, ҳали кўрасан, шундай юксакларга парвоз қилай-

елка қисиб қайтиб қиди.

— Кечирасиз, бугун қабул қилолмас эканлар, зарур юмушлари бор экан.

Эртасига бафуржа гаплашармиз деб кечки пайт унинг уйига бордим. Таниш ховлига киришим билан дўстимнинг онаси Васила хола мени ҳушудлик билан қўтиб олди.

— Вой болам, бормисиз? Сизни ўғлим деганман. Битта ўғлим иккита бўлди деб қандай қувонгандим. Сизга нима бўлди, келмай кеттиз?

Онаизордан узр сўраб, Азаматни суриштирдим.

— Вой, ҳали билмайсизми, у янги ўй олиб болалари билан қўчиб кетганимга анча бўлган. Иши ҳам бор бўлсин мени кўргани келишига ҳам вақт тополмайди, болам бечора.

Шу кун дўстимдан қаттиқ ранжидим. Айниқса кексайиб қолган онасини ҳайҳотдек ховлида ёлғиз қолдириб кетганидан ҳафа бўлдим. Шундан кейин орамиз буткул ўзилди. Тасодифан тўй-туркунларда у билан қўришиб қолганимизда ҳам гапимиз салом-алиқдан нарига ўтмади. У шу қадар қирбу-ҳавога берилиб кетдики, оёғи остидан нарини қўролмайдиган бўлиб қолди. Мана шу мағрурлик қайфияти унинг бошига этди.

Дўстим ишдан кетди. Бир кун кечқурун беҳосдан телефон жиринглаб қ

МАШРИҚЗАМИН — ХИКМАТ БЎСТОНИ

«Хидоя» 1178 йили Самарқандда ёзиб тугатилган. Муаллиф бу асарни ёзиш учун умрининг ўн уч йилини сарф этган. Бу муддат ичида ҳар кун рўзада бўлган. Асар фойдаланишга қўлай бўлгани, фикрий масалаларнинг аниқ ва равшан тушунтирилиши сабабли тез орада катта шухрат қозонди. Қўлёзма ҳолида кенг тарқалди. ЎзР ФА Шарқшунослик институтининг қўлёзмалар хазинасида унинг турли даврларда қўйрилган 80 дан ортиқ қўлёзма нусхаси сақланмоқда. «Хидоя» кенг илмий жамоатчилик қўлига тушган, уни ўқиб-ўрганишдан ташқари, унга шарҳ (тушунтириш)лар ёзилди. ЎзР ФА Шарқшунослик институтида «Хидоя»га турли даврда ёзилган ўн бешдан ортиқ шарҳлар сақланмоқда. Бундан ташқари, «Хидоя» асосида бунёд қилинган ўндан ортиқ асарларни ҳам кўрсатиб ўтиш мумкин. Масалан, бухоролик фақих Маҳмуд ал-Маҳбубий «Хидоя» асари асосида «Викоят ур-риёва фи масоил ил-Хидоя» («Хидоя масалалари ҳақида ривоятлари асосида») номли асар ёзади. Муаллифнинг набираси Убайдуллоҳ ибн Масъуд бобо-сининг бу асарини қисқартириб, «Мухтасар ул-Викоят» («Викоят асарининг қисқартмаси») номли китобини бунёд қилади. «Мухтасар»га эса ўндан ортиқ шарҳ ёзилган, форс ва ўзбек тилларига насрий ва шеърый таржималар қилинган.

«Хидоя» асари тўрт жилддан иборат бўлиб, ўз ичи-га 57 китобни олади. Ҳар бир китоб ўз навбатида боб ва фаслларга бўлинади. Биринчи жилд 5 китоб, иккинчи жилд 14 китоб, учинчи жилд 22 китоб ва тўртинчи жилд 16 китобдан иборат.

«Хидоя» асари асарлар давомида қозилар ва бу соҳа билан қизиқувчилар учун қўлланма вазифасини бажариб келган. «Хидоя» мумтоз тадқиқот сифатида, — деб ёзадилар А.Саидов ва А.Жузжоний, — ҳар бир қозининг биринчи ёрдамчиси, шариатнинг энг қийин масалаларини ва ҳуқуқий чигалликларини хал этишда раҳбар қўлланма бўлган. Бироқ у қўл асарлардан бунён олимларнинг диққатини ўзига тортиб келаятган бўлса-да, ўзбек тилига таржима қилинмади. 1776 йилда Фулом Яхёхон Баҳорий бошлик тўрт киши уни форс тилига таржима қилдилар. Форс тилидан инглиз тилига таржима қилинди, ундан эса рус тилига қисқартма таржимаси пайдо бўлди.

Шундай қилиб, «Хидоя» асари ўзида Ислон фикҳ масалаларини муҳасам килган асарлиги ва фикҳшунослик тарихини ўрганишда муҳим манба эканлиги қайд қилинган ҳамон ўз қимматини йўқотмай келмоқда.

АЛ-МАРҒИНОНИЙЛАР СУЛОЛАСИ

Бурхонуддин ал-Марғинонийнинг меросини тўлиқ эгалаб, бу соҳада фаолият кўрсатган олимлардан бири — унинг ўғли Низомуддин ибн Бурхонуддин Али ибн Абу Бакр ал-Марғиноний эди. Низомуддин фикҳ илмига оид «Жавоҳир ул-фикҳ» («Фикҳ жаҳоирлари») номли асар ёзган бўлиб, унинг ҳозирча ягона нусхаси ЎзР ФА Шарқшунослик институтининг қўлёзмалар хазинасида 9533 рақами билан сақланмоқда. Асар 740/1339 йилда Муҳаммад Хожи Саъидуддин Муҳаммад ибн Исо аш-Ширвоний томонидан Сарой ул-Жадида (Янги сарой) деган жойга қўйрилган. Асарнинг бошланғич саҳифалари йўқолган. Унинг 1339 йилда қўйрилганини ҳисобга олсак, демек у муаллиф яшаган даврга яқин бўлган энг қадимий нусхадир.

«Жавоҳир ул-фикҳ» асарининг саҳифаларига муҳрлар урилган бўлиб, ҳар бир муҳрда Хожа Муҳаммад Порсо номи бор. Демак, у Муҳаммад Порсо кутуб-хонасида сақланган. Муҳаммад Порсо эса Баҳоуддин Нақшбанднинг севишли шогирди, тасаввуф ва шариатга оид машҳур «Фасл ул-хитоб», «Рисолаи қудсийй» каби ўнлаб асарларнинг муаллифи эди. Порсонинг катта китоб хазинаси бўлиб, унда сақланган асарларнинг ўнлаб нусхалари ЎзР ФА Шарқшунослик институти хазинасидан ўрин олган.

«Жавоҳир ул-фикҳ» асари 46 китобдан иборат бўлиб, мундарижаси, «Хидоя»никига ўхшаб кетади. Асарда Имоми Аъзам, Абу Юсуф, Муҳаммад каби буюқ фақих олимларнинг номлари тез-тез такрорланиб туради. Фикҳга оид асарлардан «Салоти Масъудий», «Китоб ул-тажрид», «Мухтасар ул-Таҳовий», «Мухтасар ул-Жасос» ва ал-Марғинонийнинг «Бидоят ул-мулбаддий» номларини кўриш мумкин. Демак, «Жавоҳир ул-фикҳ» ҳам фикҳшуносликка оид Самарқандда ёзилган муҳим манба-лардан бўлиб, уни ўрганиш ва тадқиқ этиш олди-мизда турган вазифалардан биридир.

Ал-Марғинонийнинг кейинги даврда яшаган авлод-лари ҳам йирик фикҳшунос олимлардан бўлган. Сама-рқандлик олим К.Каттаевнинг таъкидлашича, ал-Мар-ғинонийнинг авлодлари 400 йил давомида шайх ул-исломлик мансабини эгаллаб келганлар. Масалан, Амир Темур даврида Абдулмалик, Улуғбек даврида Исомуддин, Абу Саъид Мирзо даврида Бурхонуддин ва Низомуддин, Бобурмирзо даврида Абулмалком бу мансабда бўлганлар. Бу шахсларнинг ҳаёти ҳали ўрганилган эмас. Бироқ улар-дан мавлоно Исомуддин ҳақида кўпроқ маълумот етиб келган. Шундай маълумотлардан иккитаси Али Сафий-нинг «Рашахоту айн ил-хаёт» асарида мавжуд.

Али Сафийнинг ёзишича, Хожа Баҳоуддин Нақшбанднинг иқтидорли шогирди Хожа Муҳаммад Порсо кучли каромат соҳиби бўлса-да, бироқ буни ило-жи борича яширишга ҳаракат қилган. Аммо қаттиқ за-рурат туғилгандагина уни ошкор қилишга мажбур бўлган. Шундай воқеалардан бирининг тафсилоти қуй-идагича:

Муҳаддис олимларининг пешвоси шайх Шамсуд-дин Муҳаммад ибн Муҳаммад ибн Муҳаммад ал-Жа-зарий алайҳир раҳма Мирзо Улуғбек замонида Са-марқандга келган эдилар. Баъзи ғаразғўй кишилар: «Ҳазрати Хожа Муҳаммад Порсо Бухорода кўп ҳадис-ларни нақл қилдилар, уларнинг иснодлари тўғри ёки нотўғрилиги ҳеч кимга маълум эмас», дейиша-ди.

Маҳмуд ҲАСАНИЙ тайёрлаган

Шаҳримизда олтин куз.

Ҳакимжон Солиҳов олган сурат.

Футбол

«ПАХТАКОР»ДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ БАҲС

МУХЛИСЛАРГА ЯХШИ МАЪЛУМКИ, ОСИЁ ЧЕМПИОНАТИГА САРАЛАШ ТУРНИРИ ГУРУҲ БОСҚИЧИНING СЎНГИ БЕЛЛАШУВИ 15 НОЯБРДА ТОШКЕНТДАГИ «ПАХТАКОР» МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА БЎЛИБ ЎТАДИ. УНДА ВАЛЕРИЙ НЕПОМНЯШИЙ БОШ МУРАБИЙЛИГИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ТЕРМА ЖАМОАСИ ҚАТАР ТЕРМА ЖАМОАСИ БИЛАН КҮЧ СИНАШАДИ.

Шуни таъкидлаш жоизки, қатарлик чарм тўп усталари гуруҳда етарлича очко жамғариб Осий чемпионати йўлланмасини қўлга киритиб бўлишган. Эслатиб ўтамиз, ўз майдонларида қатарлик футболчилар Ўзбекистон тер-ма жамоаси аъзоларини 2:1 ҳисобида мағлуб этиб, муҳим очколарга эга бўлишган эди. Осий чемпионати-га бе-

риладиган иккинчи йўлланма учун ку-раш Ўзбекистон ва Гонконг терма жа-моалари ўртасида кечади. Шу боис ҳам Тошкентдаги ҳал қилувчи беллашувда Непомняший шогирдлари-га галаба сув билан ҳаводек зарур бўлади.

Куни кеча Ўзбекистон терма жамоа-си бош мурабийи Валерий Непом-няший қатарликлар билан ўтказилди-ган ўйинда майдонда ҳаракат қилиши мумкин бўлган футболчилар рўйхати-ни эълон қилди. Унга кўра асосий фут-болчиларнинг деярли барчаси таркиб-дан ўрин эгаллашган. Фақат жароҳати туфайли моҳир ҳимоячи Владимир Рад-кевич Тошкентга кела олмади. Дар-воке, жорий йилги мавсумда «Шинник» таркибига яхши ўйин намойиш эта ол-май, захира ўринидиги михайлов қол-ган дарвозабон Евгений Сафонов тер-ма жамоага қаҳирлимайдиган бўлди. Сафонов ўрнини «Пахтакор»нинг умид-ли посбони Темур Жўраев эгаллади.

Шахмат

ФРАНЦИЯДАН ХУШҲАБАР

ФРАНЦИЯДА ШАХМАТ БЎЙИЧА ЎТКАЗИЛГАН «КОРСИКА МАСТЕРС» ХАЛҚАРО ТУРНИРИ ҲАМИОРТИМИЗ, ХАЛҚАРО ГРОСМЕЙСТЕР, XIII ҲАҶОН ЧЕМПИОНИ РУСТАМ ҚОСИМЖОНОВГА МУВАФФАҚИЯТ КЕЛТИРДИ.

Ҳал шундаки, Жаҳоннинг 500 нафар энг кучли «ақл гимнастикаси» усталари жамланган ушбу турнирда бирор марта мағлубиятга учрамаган Рустамга финал-да Ҳиндистонлик шахматчи Ананд рўбарў келди. Чиройли комбинацияларга, ҳаяжонли дақиқаларга бой беллашувда зафар қучган Қосимжонов турнир голи-би деб эътироф этилди.

Акбар ЙЎЛДОШЕВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АВИАЦИЯ ИНСТИТУТИ ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА КУНДУЗГИ АСПИРАНТУРА ВА ДОКТОРАНТУРАГА ҚАБУЛ ТАНЛОВИНИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

Аспирантурага:

- 05.07.02 «Учиш аппаратларини лойиҳалаш, уларнинг конструкциялари ва ишлаб чиқарилиши».
- 08.00.05 «Менежмент».

Докторантурага:

08.00.05 «Менежмент».
Маълумот учун қуйидаги манзилга мурожаат қилиш мумкин: Тошкент ш., Шахрисабз кўчаси, 25. Институтнинг илмий-тадқиқот сектори (28-хона), т.133-59-98. Ҳужжатлар топшириш муддати 2006 йил 9 ноябрдан 19 ноябргача давом этади.

ХАРИДОРЛАР, ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАР, МУЛКЧИЛИК ШАКЛИДАН ҚАТЪИ НАЗАР САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ, КОРХОНАЛАРИ ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

2006 йил 13-15 ноябрь кунлари Тошкент шаҳридаги «Озиқ-овқат моллари» Республика ихтисослаштирилган улгуржи база конторасида «Ўздонмаҳсулот» акциядорлик компанияси, «Ёғ-мой ва озиқ-овқат санаоти», «Ўзгўштсусаноат» уюшмалари Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлиги, «Ўзвиносаноат-холдинг» холдинг компанияси ва турли мулк шаклидаги тадбиркорлар корхоналари-да ишлаб чиқарилган озиқ-овқат маҳ-сулотларини 2007 йилда сотиш бўйича Республика улгуржи савдо ярмаркаси

ўтказилади. «Ўзулгуржисавдоинвест» уюшмаси ушбу ярмаркага мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқарувчи ҳамда савдо корхоналари, ташкилотлари, фирмалар, хусусий тадбиркорлар ва харидорларни таклиф этади.

Ярмарка савдоси ўтказиладиган манзил:

«Озиқ-овқат моллари» Республика ихтисослаштирилган улгуржи база-контора биносиди (Тошкент ш., Олтинкўл 2-тор кўчаси, 115).

ЯРМАРКАГА МАРҲАМАТ!

Маълумот учун «Ўзулгуржисавдоинвест» уюшмасининг телефонлари:
139-49-00, 139-48-26, 139-46-03.

...Ёмғир челақлаб кўярди. Вақт алламаҳал бўлган. Тўн су-кунати муаззам борлиқни ўз кўчоғига олганди. Беход дар-возасининг тинимсиз тақилла-ётганини эшитиб, ўйғониб кет-ди. Истар-истамас тўни елка-сига илиб, ташқарига чиқди. Дарвозага яқинлашаркан юра-гини алғов-далғов хиссиётлар қамраб олди: «Нима бўлган тақ-дирда ҳам тинчлик бўлсинда».

—Ким?

Тақиллаш тўхтади-да таниш овоз эшитилди.

—Мен, Содикман!

Яқин дўст бекорга келмаган экан. Азага борган ўз дардини айтиб йиғлайди деганларидек, афтидан меҳмон нималарнидир айт-гиси келарди, бироқ маврудини тополма-ётганидан ўнғайсиз-ланарди. Бўлмади. Ниҳоят Содикжон «ёрилди».

—Ўзинг биласан, оғайни,—деди у одатдаги эзмалиги билан.—Укамни уй-лантириш ниятида югуриб юрибмиз. Тўй-ки чўчимсиз, харажтсиз бўлмай-ди. Хали у етмайди, хали бу. Шунга чора излаб бошим қотиб юрди...

—Кўш-хўш? Содикжон мезбоннинг «қизи-қувчан Матмуса»-лигини билар, яхшигина алдов билан хоҳла-ган кўчага бошлаб кириши мум-кинлигига кўзи етарди.

Ўзинг ҳам жўжабурдай жон-ни боқиб ётибсан. Сенга пўл-нинг ҳаводай кераклиги маъ-лум. Шунга регарлик оғайни-лар уч-тўрт кило «гера» тақ-лиф этаётди. Керакли жойга ўтказиб берамиз: тамом. Хо-ласа пишириб есин, хоҳласа қовуриб.

Тунги меҳмоннинг ташрифи ботинан кўтсиз, зоҳиран «ёқим-ли эканлигини сезиб тур-гандирсиз. Хали етарли дара-жада ҳаёт тажрибасига эга бўлмаган, нималарнидир ту-шуנסа-да уларга амал қилмай-диган, гўргина Беҳзод дўсти-нинг маккорона шунинг баро-рида хавфли режасига кўнди-қўйди. Тонг отар сўхбат бўл-гуси жиноятнинг қай тарзда амалга оширилиши билан боғ-лиқ келишув билан ақун топ-ди.

2006 йилнинг 16 апрели. Кеч соат 20 лар атрофи. Жи-ноий гуруҳ аъзолари—Беҳзод

ва Содикжон Сурхондарё ви-лояти, Сарийосий туманидаги қўшни Тожикистон Республика-си билан чегарадош ҳудудга етиб келишди ва олдиндан ке-лишиб олинган жиноий режага кўра қўшни давлатнинг Хатлон вилояти Регар туманига белги-ланган тартибга зид равишда, чегарадан ўтиб, тергов жараё-нида шахсини аниқлаш имко-ни бўлмаган қўшни давлат фу-қаролари бўлган кишилардан 6 та оқ рангли сунъий матоли қопдаги жами 120 та тўртбур-чаксимон шаклдаги ўрамларга алоҳида қилиниб қадокланган, умумий оғирлиги 129 кило-грамм 572,8 граммлик героин

ришга бош-қош бўлган С.Али-боев воқеа жойидан яшири-нишга эришди. Бироқ у қонун олдида, албатта, жавоб бера-ди (Ҳозирда бу шахсга нисба-тан қидирув эълон қилинган).

Маъжур жиноят билан боғ-лиқ барча тафсилотлар жино-ят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судида раислик этувчи С.Мирсағатова, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурату-раси бошқарма прокурори Е.Абдуллаев, адвокат Д.Султо-нова, халқ маслаҳатчилари Б.Тўхтаев, Ф.Турсунова ва бо-шқалар иштирокида, очик суд мажлисида қўриб чиқилди. То-монларнинг ўзаро маслаҳатла-ри асосида айбла-нувчи Б.Собиров Ўзбекистон Рес-публикаси ЖКнинг 59-моддаси билан айбдор деб топи-либ 19 йил му-датга озодликдан маҳрум этилди.

Кизик! Суд мажлисида ўзини оқлашга уринган Б.Собиров зимма-сидига айбларни ҳозирда қидирув-да бўлган С.Али-боевга қолмақчи, содир этилган жи-ноятларни турмуш қийинчиликлари-га асбоб бўлди. Бироқ, шу нарсга аёнчи, содир этган қин-ғирликларни учун унинг ўзи ил-латта жавоб беради. Иккинчи-дан, дунёда бирор қонун тўқин, фаровон яшаш учун жиноят со-дир этиш зарур деган гоёни ил-гари сурмайди. Ўзининг ҳалол меҳнати билан ўзгирг тебрат-ли, меҳнатдан бахт топаётган, эл-юрт ўртасида иззат-ҳурмат-га эга бўлаётганлар қанча?! Бу масаланинг бир томони ҳолос.

Агарки жиноятчилар ўзларининг гайриқонуний ниятларини амалга оширганида қанчалар инсонларнинг ошига оғу туш-ган, қанчалар оилаларда носог-лом муҳит ҳукмрон бўла бош-лаган, қанчалар норасида гўдақлар норосо туғилмасми-ди?! Шуларни ўйлаганимизда маз-кур жиноятнинг гарчи «оддий» қуранишга эга бўлмасин, боти-нан анча-мунча мушоҳадатлаб-лигини аниқлаганда бўлимай!

Саодат МИРСАҒАТОВА,
жиноят ишлари бўйича
Тошкент шаҳар суди
судьяси,
Хидирали ПАНЖИЕВ,
журналист

Мунажжим башорати

ОМАД – МАТОНАТИМИЗГА БОҒЛИҚ

14 НОЯБРЬ, СЕШАНБА
БҮГҮН БЎЛИБ ЎТАДИГАН ВОҚЕА-
ҲОДИСАЛАРНИНГ ҲАММАСИ ҲАЛ
ҚИЛУВЧИ АҲАМИЯТГА ЭГА,
ТАҚДИРИМИЗГА БОҒЛИҚ БЎЛАР ЭКАН.
МУНАЖЖИМЛАР БУНИ ШУ КҮНГИ
ВОҚЕАЛАР ВА ҲОДИСАЛАР
КЕЛАЖАГИМИЗДАН БАШОРАТ БЕРИШИ
БИЛАН БОҒЛАШАДИ. ШУНДАЙ ҚИЛИБ,
БҮГҮН БИЗ ЎЗ ОМАДИМИЗ ЁКИ
ОМАДСИЗЛИГИМИЗ ПОЙДЕВОРИНИ БҮНЁД
ЭТАМИЗ.

Юзага келадиган турли хил вазиятлар охи-роқибатда биздан матонатимизни намойиш этиш-ни талаб қилади. Агар биз шахсий фойда ва манфаатларимиздан воз кечадиган бўлсак, мўъжизалар яратишга қодир бўларканмиз. Бошқа бир вазиятларда ўзини унутиб бўлмай-ди. Лекин бугун зарурат тақозоси ила катта нарсаларга эришиш учун майда-чўдақлардан воз кечишга тўғри келади.

Мунажжим Лидия Неведомская бугун Ой сай-ёрасининг узоқ вақт мобайнида (соат 11.30 дан 16.20 гача) йўналишсиз ҳолатда бўлиши би-лан боғлиқ вазиятдан огоҳлантиради. Яъни бу ҳолат бировлар ишига бурнини сўқийша иштиёқ туғдирад, озгина бўлса ҳам туғма мойиллиги бўлган кишиларда носоглом қизиқиш уйғота-ди. Бу эса, қўнгилхиралликларга сабаб бўлиши мумкин.

Бу кеча қўрилган тушлар башоратли ҳисоб-лангани, аммо уларнинг ўнгинида содир бў-лишини узоқ қўтишинида тўғри келади.

Ошқозон-ичак йўллари бугун хасталикларга мойил бўлади. Таомлардан заҳарланиш хавфи мавжуд.

Бугун яшил қийимлар кунингиз омадли ўти-шига омил бўлади. Қора ва зарғалдоқранг ли-бослардан бугунча воз кечинг.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»

Эълонлар шанба ва якшан-бадан ташқари ҳар кун
соат 9.00 дан 16.00 гача
қабул қилинади. Маълу-
мотлар учун телефон:
133-28-95. Факс: (3712)
133-21-56. Манзилимиз:
Матбуотчилар кўчаси, 32-
уй, 2-қават, 208-хона.

МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМЛИГИ
Буюртма Г-1307

Бош муҳаррир
Акмал АҚРОМОВ

Манзилимиз: 700000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:

хатлар — 133-29-70; эълонлар: 133-28-95,
136-57-65. факс: (3712) 133-21-56.

Душанба, сешанба, чоршанба, пайшанба
ва жума кунлари чиқади.

Нашр кўрсаткичи — 563

Газета Тошкент шаҳар
Матбуот ва ахборот
бошқармасида 02-1-рақам
билан рўйхатга олинган.

Ҳажми — 2 босма табоқ,
офсет усулида босилади.
2174 нусхада босилди.
Қотғи бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимига ёки «Тошкент почтанти»га — 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Газета «Тошкент оқшомининг» компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 6